

MINERALÓGIA

JURAJ PACLT¹

NÁLEZ FICHTELITU NA SLOVENSKU

НАХОДКА ФИХТЕЛИТА В СЛОВАКИИ

(Nemecké resumé)

Pri biologickom prieskume oravských rašelinísk sme zistili pre Slovensko nový minerál fichtelit. Na území ČSR bol výskyt tohto nerastu zaznamenaný doposiaľ len v českých krajinách. V Čechách je jeho výskyt už oddávna bežne známy (K r a t o c h v í l, Topografická mineralogie Čech) a z Moravy ho uvádza r. 1950 P e l í š e k; obidve moravské lokality (Kovářová východne od Rožnej nad Pernštejnem a Telč) ležia v oblasti Českomoravskej vysočiny.

Nové slovenské nálezisko fichtelitu je vrchovisko Rudné pri Suchej Hore, kde sa vyskytuje pod odumretou kôrou bôrových pníkov zarastených v rašeline. Botanicky príslušia tieto pníky borovici horskej barinnej *Pinus mugo uncinata*. Prvýkrát sme tu našli fichtelit v apríli 1958, keď pri jednom z hlavných odvodňovacích kanálov v západnej časti rašeliniska upútalo našu pozornosť niekoľko pníkov vyvrátených z rašeliny melioračnými zásahmi. Pri realizácii široko plánovanej ťažby rašeliny bude týchto pníkov na lokalite rýchlo ubúdať a možno predvídať, že nález fichtelitu sa stanú v budúcnosti na tomto rašelinisku vzácnosťou.

Typ výskytu fichtelitu na najvýznamnejšom slovenskom rašelinisku pri Suchej Hore sa v ničom nelíši od výskytov na iných lokalitách, napr. juhočeských (Borovice atď.). Fichtelit ako organický minerál — kryštalický (monoklinický) uhľovodík $C_{19}H_{34}$ — všade tu vzniká rovnakým spôsobom, totiž premenou abietovej kyseliny v podmienkach rašeliniska. Osvetlenie tohto chemického procesu je podané podľa súčasného stavu vedomostí najlepšie v monografii Fieserovcov (1949). Vzorky fichtelitu zo Suchej Hory sú typické a netreba ich zvlášť opisovať.

LITERATÚRA — ЛИТЕРАТУРА — SCHRIFTTUM

Fieser L. F., Fieser M., 1949: Natural products related to phenanthrene. 3. vyd., New York. — Paclt J., 1953: A system of caustolites. Tschermaks mineral. petrogr. Mitt. III, 3,

¹ Dr. J. Paclt, Biologický ústav Slovenskej akadémie vied, Bratislava, ul. Sienkiewiczova 1.

332—347. — Pelíšek J., 1950: Fichtelit na západní Moravě jako nový nerost moravský. Příroda 43, 29. — Puchmajerová M., 1942: Oravské rašeliny. Studia bot. čech. 5, 80—120. — Staub M., 1894: Die Verbreitung des Torfes in Ungarn. Földtani Közlöny 24, 319—346, 406—429.

Recenzoval S. Koděra

JURAJ PACLT¹

DER FUND VON FICHTELIT IN DER SLOVAKEI

Gelegentlich einer biologischen Erforschung der Torfmoore des Arvaer Gebietes im Jahre 1958 konnte nunmehr die erste slowakische Lokalität des Fichtelits vom Verfasser ermittelt werden. Der Fichtelit kommt im wichtigsten slowakischen Torflager „Rudné“, einem bei Suchá Hora liegendem Hochmoore, vor, wo er sich unter der abgestorbenen Rinde der *Pinus mugo uncinata*-Stämme ausgebildet hat.

¹ Dr. J. Paclt, Biologisches Institut der Slowakischen Akademie der Wissenschaften, Bratislava, Sienkiewicz-straße 1.